

Наведена методика факторного аналізу рівня доходності водопровідних послуг може бути використана у практиці аналітико-синтетичної роботи будь-якого водопровідного підприємства за будь який період часу при прийнятті і обґрунтуванні відповідних управлінських рішень.

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

О. Б. КАЙДАННИК, асист. кафедри економіки підприємств,
бізнес-адміністрування та регіонального розвитку
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Найефективнішим стимулом у формуванні стратегії підприємств комунального господарства є фінансова складова, яка стає дієвим інструментом у прийнятті управлінських рішень. Стратегія фінансового забезпечення комунальних підприємств – комплексна програма дій, яка спрямована на забезпечення набору цілей, завдань, принципів формування та ефективного використання фінансових ресурсів, методів та джерел фінансування, що розраховані на перспективний розвиток та підвищення конкурентних переваг підприємства, враховуючи специфіку галузі.

Розробка та реалізація стратегії фінансового забезпечення підприємств комунального господарства повинна здійснюватись в декілька етапів: аналіз факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, які впливають на підприємство; визначення періоду реалізації стратегії; розробка набору цілей розвитку підприємства; облік показників фінансового стану відповідно до етапів життєвого циклу підприємства; реалізація фінансової стратегії; ефективний моніторинг, контроль та оцінка виконання стратегії.

На підприємство впливають зовнішні (екзогенні) і внутрішні (ендогенні) фактори. Способи реагування комунальних підприємств до дії цих факторів різні, але їх реалізація базується на визначенні набору цілей розвитку, які б відповідали стратегії фінансового забезпечення та рівню фінансового забезпечення підприємств.

Важливим етапом у формуванні стратегії фінансового забезпечення підприємства є визначення періоду її реалізації. Тривалість цього періоду

залежить в першу чергу від тривалості періоду формування базової/загальної стратегії розвитку підприємства, від специфіки підприємства, його галузевої приналежності, рівня невизначеності та життєвого циклу. Так, на підприємствах комунального господарства період може коливатися в межах від 1 до 30 років. Зокрема, деякі проекти та програми можуть бути реалізовані у коротко - і середньостроковій перспективі.

На третьому етапі, основною проблемою формування стратегії є прояв специфічних ознак самої галузі – наявність монопольного становища суб'єктів господарювання, однорідність послуг та соціальне значення. Так, якщо для звичайної компанії, однією з головних цілей є отримання прибутку, то більшість підприємств комунального господарства спрямовані лише на соціальну безпеку та можливість відшкодування собівартості тарифів.

Тому важливим моментом для ефективного розвитку виробничого та фінансового потенціалу підприємств комунального господарства в умовах реформування галузі слід вважати структурну перебудову. Її можна здійснити за допомогою політики реструктуризації та фінансового оздоровлення потенційно конкурентоспроможних підприємств або через ліквідацію тих, що є збитковими і неперспективними.

Ефективність фінансового оздоровлення забезпечується заходами, які покладені в основу плану реструктуризації, в якому відбито переваги обраних організаційних форм і методів, що спрямовані на вдосконалення організації та управління виробничо-господарською діяльністю, поліпшення фінансового стану підприємства.

Отже, домінантними стратегічними цілями підприємств комунального господарства повинні бути:

1. Зростання доходу – стратегія реалізується за рахунок трьох головних компонентів: збільшення об'єму виробництва, розширення діяльності за рахунок надання додаткових послуг та зростання тарифів, оскільки виникає необхідність у значних капіталовкладеннях.

2. Скорочення витрат – характеризується по-перше, впровадженням прогресивних технологій та технічного переоснащення; по-друге, скороченням витрат на управління, втрат робочого часу та тривалості виробничого циклу, по-третє, скороченням дебіторської заборгованості внаслідок адміністративних важелів впливу (штрафи, конфіскація майна, тощо) на споживачів послуг; по-четверте, скороченням кредиторської

заборгованості за рахунок реструктуризації боргу.

3. Підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Розширення джерел фінансування підприємств можна досягнуто за рахунок їх диверсифікації, чим і характеризується четвертий етап стратегії фінансового забезпечення підприємств комунального господарства. Урізноманітнення джерел надходження фінансових ресурсів можна представити у відповідності до етапів життєвого циклу підприємства (зростання, стабільність, збирання "врожаю", спад), оскільки найважливіші параметри стратегічних цінностей першочергово пов'язані з конкретним етапом розвитку суб'єкта господарювання.

Важливим моментом формування стратегії фінансового забезпечення та стратегічним завданням фінансової діяльності підприємства комунального господарства є врахування на всіх етапах життєвого циклу підприємства обсягу та джерел його фінансових ресурсів та збереження показників фінансової стійкості.

П'ятий етап та шостий етап реалізації стратегії фінансового забезпечення підприємств комунального господарства охоплюють взаємодію учасників реалізації обраної стратегії, що передбачають контроль за її реалізацією та цільовим використанням фінансових ресурсів. Це дозволить впливати на фінансово-господарський стан та якість комунальних послуг підприємства.

Отже, стратегія фінансового забезпечення підприємств комунального господарства має спрямовуватись на стабільне надходження, у встановлені строки, необхідних обсягів фінансових ресурсів, з метою збалансування потреби в них на кожному етапі життєвого циклу підприємства.

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ СТРАТЕГИИ ЖИЗНЕСПОСОБНОСТИ ГОРОДА

Е. В. КУХТИН, ассист. кафедры экономики предприятия,
бизнес-администрирования и регионального развития
*Харьковский национальный университет городского
хозяйства имени А. Н. Бекетова, г. Харьков*

В числе проводимых в настоящее время в Украине реформ одно из первых по важности мест занимает реформа местного самоуправления. Для